

Előfizetési ár:

Egész évre 6 ft
Fél évre 3 „
Negy. évre 1 ft 50 k.
Egy szám ára 5 lr

Hirdetések és nyil-
téri közlemények
jutányosan közöltnék.

VÉGVIDÉK

Politikai lap.

Szerkesztőség:

Gromon ut 8 sz. a.

Kiadóhivatal:

József főherceg
utca II. szám.

Kéziratok a szer-
kesztőségbe előfizi-
tási és hirdetési díjak,
így a lap szétküldé-
sére vonatkozó pana-
szok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap, szerda és
péntek reggel.

Főszerkesztő:

Feymann Gyula

Felelős szerkesztő:

Dr. Hódy Antal

ÜGYVÉDEK.

Hirdetések

Vig Simon nyomdájában is felvételnek.

Gromon utca 8. szám.

Kereskedelmi szaktanfolyamok.

A helybeli felső kereskedelmi iskola tanári karának a kereskedelmi szaktanfolyamokat illető s vasárnapi számunkban közölt felhívása városunk közönségét — ugylátszik, teljesen hidegen hagyta; az az általános közöny melylyel e felhívás fogadtatott valóban sajnálatos úgy a közérdek, mint az egyesek jól felfogott érdeke szempontjából és bizonyítéka egyúttal annak, hogy még mindig óriási előítéletek hályoga borítja be a közönség szemét akkor, a mikor a kereskedelmi szakoktatásról van szó.

Uri ember csak nem fogja Mercur szolgálatába szegődtetni leánygyermekét! Fiát is csak akkor áldozza fel, ha a gimnasiunból kikopott. Pedig ha valahol úgy nálunk van arra szükség, hogy mindkét nembeli ifjuság a vagon fogalmával, rendeltetésével és ezélszerű felhasználásának módjával megismerkedjék és azt megbecsülni és gyümöcsőztetni az iskolában megtanulja; mert szüleinktől és őseinktől örökölt számos tündöklő erényeink között bizony ez még eddig nem nyert polgárjogot.

Hány család pusztul el és temetkezik vagyonának romjai alá, mert azzal gazdálkodni nem tudott, hány nemzet áldozata a könyelmű gazdálkodásnak, mely azt előbb-utóbb más nemzetek rabságába juttatja.

Csak ép testben lakozhatik sér-tellen ép lélek. A test betegsége sorvasztja a lelket is. Az eszmények lángja ott loboghat fényesen és igazán, a hol meg van az anyag a melyből annak oltára készül. A hol a trón rozoga, ott az országzás meddő.

Eszményeknek az a leghivebb bajnoka, a ki azoknak trónjuk anyagának összehordása által hódol. Hazafias szolgálatot teljesítünk akkor, a mikor az egészséges kereskedelmi szellemet bele visszük a család minden rétegébe, mert a kereskedelmi szellem, a józan meggondolás, a takarékoság és az anyagi javak megbecsülésének szelleme.

Ez a szellem menthet meg ben-nünket az anyagi gondokat szülő köny-nyműségektől, ez teszi lehetővé azt, hogy testünkkel rendben lévén lel-künkkel foglalkozhassunk és annak szárnyaival az eszmények birodalmát felölelhessük. Ehhez járul még azon körülmény is, hogy nekünk hazafias szent hivatásunk a kereskedelemnek megmagyarosítása.

A nemzetközi érintkezésnek leggyakrabban használt és leggyakoribb

eszköze a kereskedelem, mely nemze-tünkre akkor vet eredménydus fényt, a midőn annak egyéniségét e nemzet-közi érintkezésben kidomborítani és teljes épségében érvényre juttatni ké-pesek vagyunk.

Ennek főfeltétele pedig az, hogy értsünk hozzá. Erteni pedig csak ak-kor érthetjük, ha megtanultuk és an-nak ismeretét a társadalomban a hi-vatás körök minden fokozatán érvé-nyesítjük.

Évek óta általános a panasz, hogy városunkban a felső leányiskolát vég-zett fiatal serdülő leányok tovább-képzésére nincsen alkalom. Az isko-lának különösen a magyar nyelv meg-tanítása érdekében kifejtett fáradságos munkája ugyszólván kárba vész, mert az iskolából kimaradt idegen ajku fiatal leányok tulnyomó részének nin-csen alkalma sem a szülői házban, sem másutt a nagynehezen elsajátított magyar nyelvet tovább gyakorolni.

A „női kereskedelmi tanfolyam“nak városunkban. kétszeres feladata jutna osztályrészül.

Először a szakismeretek nyújtása által oly magasabb képzettségben ré-szesíteni a hallgatókat, mely ezeknek szükség esetén az önfentartásukhoz megkivántató működési tért biztosítja, másodsorban pedig a magyar előadás által a magyar beszéd állandosítását eredményezni.

Az „esti kereskedelmi szaktanfo-lyam“ életbe léptetése, a fiatal iparos és kereskedelmi alkalmazottakra nézve valóságos áldás volna, mert kereske-delmi alkalmazottaink 90%-a elméleti szakismeretek nélkül van. A kereske-dő-tanoncz-iskola nagyon megfelel a kereskedő tanonczok hiányos ismereteinek pótlására, a segéd és leendő önálló kereskedő ismereteinek kibővi-tésére azonban feltétlenül alkalmatlan.

Ezek részére szükséges az esti szaktanfolyam.

Méltánylást és megbecsülést érdemel tehát a felső kereskedelmi iskola tanári karának ügybuzgó lelkes felhívása, a melylyel ő ajánlja meg a cél elérésére szükséges legértékesebb áldozatot a midőn szolgálatát önzet-lenül a közönség rendelkezésére bo-csajtja; elvárjuk a közönségtől, — a sok-szor panaszkodó szülőktől és kereskedőktől, — hogy leányaik illetve alkalmazottjaik érdekében a mérleg másik serpenyőjébe vesse a maga igazi ér-deklődését és ezzel a hazafias magyar szempontból is kívánatos egyensúlyt helyreállítva, a kérdéses szaktanfolyamok létrejöttét minden erejével elő-mozdítsa.

A népbiztosítás hazánkban.

(bi) Az életbiztosítás terén új jelen-ségekkel találkozunk. Intézeteink, habár kissé későn, tudatára ébredtek annak, hogy óriási „materiális“ fekszik parlagon, melyet egy kis fifikával, no meg egy kis adag üzleti rutinnal könnyen lehetne ér-tekesíteni.

Az alsó népréteg biztosításáról van szó és biztosító intézeteink egymás után veszik fel működési körükbe ezen ágazatot azon reményben természetesen, hogy üzleti állományuk óriási emelkedését fogja ez maga után vonni és ezzel kapcsolatban jelentékeny hasznot fognak felmutathatni.

Mig a legújabb időkig „elv“ volt minden intézetnél 1000—2000 forint biz-tositott összeg az életüzletet nem kötni, addig a népbiztosítás maximális biztosított összege a legtöbb intézetnél 1500 koronában van meghatározva, a mivel meg van egyúttal döntve azon eddig mindenestre téves nézet, hogy a „kis ember“ nem jó risikó.

A népbiztosítás rohamos fejlődésének hazánkban a lökést — semmi kétség — a külföldi, különösen német, intézetek eredményes próbálkozásai adták meg. Hiszen láttuk, mint szüntette be évek előtt a „Magyar-Francia“ az ő u. n. „heti biztosítását“ és láttuk azt is, hogy a „Nemzeti“ népbiztosítási üzletét — nem is oly régen — eladta az „Allianznak“, melytől csak röviddel ez előtt vásárolta ismét vissza.

Csak hogy intézeteink ngyanakkor, mi-dőn a külföldi kecségető példa után in-dulnak, szem elől tévesztik azt, hogy fias-kót csak úgy nem fognak vallani, műkö-désük csak úgy lesz eredményes, ha a népbiztosítási-üzlet acqviziciójának mód-ját és az üzletet magát, a mi speciális viszonyainkhoz fogják alkalmazni.

Itt a régi kitaposott uton haladni nem szabad és meg kell küzdeniök inté-zeteinknek első sorban a népbiztosítás leg-nagyobb ellenségeivel, a munkásosztály indolenciájával és a parasztság konzerva-tív gondolkozásmódjával.

De ezen két faktor leküzdése csak úgy lesz lehetséges, ha a népbiztosítást nemesak elyben, de a valóságban is a nép viszonyaihoz, gondolkozásmódjához és a mi szintén fontos, annak zsebéhez fog-juk alkalmazni.

Szükségesnek tartjuk ezeket elmon-dani, mert azt kell látnunk, hogy egyes népbiztosítással foglalkozó intézeteink, már a kezdetnek kezdetén is tulszigoru rend-szabályokkal bénítják meg az üzlet fejlő-dését és mintegy mesterségesen vetnek gátat elterjedésé elé.

Sohogy sem helyeselhetjük például egyes intézetek azon rendelkezését, hogy

a díjfizetésre csak 1 hónapi határidőt engedélyez.

Kevés ez nagyon, ha tekintetbe vesszük a biztosítandó elemet. A paraszt például nem fogja ott hagyni nyáron munkáját és nem igen fog havonként 1 munkanapot eltölteni azzal, hogy a díjat az illetetnek valamelyik a pusztához vagy faluhoz közelfekvő városban lévő ügynökségnek befizesse.

Ép úgy szerencsétlen eszmének tartjuk a biztosítás reaktiválását 6 hónapon belül oly feltétel mellett, ha a biztosított orvosilag megvizsgálta magát.

A ki a magyar parasztot igazán ismeri és ismeri annak leküzdhetlen ellen-szenvét az orvos iránt, még betegsége esetén is, az igazat fog nekünk adni akkor, midőn határozottsággal állítjuk, hogy semmiféle biztosítás őt arra, hogy orvosi vizsgálatnak vessen magát alá, reábirni nem fogja.

Pedig, ha nem csalódunk, nem kis mértékben számítanak népbiztosító intézeteink a földmivelő elem acquirálására, a mi bizony ilyen körülmények és ilyen viszonyok között bajosan fog nekik sikerülni.

Célhoz csak sokkal liberálisabb feltételekkel fognak érni és mi az üzlet érdekében, de meg nemzetgazdasági szempontból is szívből óhajtuk, hogy a siker el ne maradjon.

„M. B.“

H I R E K.

— **Személyi hir.** Mattanovich Adolf polgármester tegnap reggel Nagy-Becskerek utazott, hol a „Torontáli helyi érdekű vasutak“ igazgatósági ülésén részt vesz.

— **Előkelő esküvő.** Szvoboda Sándor városi rendőrtisztviselő f. hó 15-én d. u. 4 órakor esküszik örök hűséget Pethő Gizella kisasszonynak, Pethő Zsigmond kir. törvényszéki bíró művelt leányának.

— **Kinevezés.** Spuller Ferencz bresztováci áll. tanító, városunk szülöttje a belgrádi osztrák-magyar követségi iskolához neveztetett ki tanítónak. Derék földink még a hét folyamán foglalja el új állását.

— **Tékozló örgrófnő.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a nagy-kikinda kir. törvényszék Lerner Antalné született de Cserchi Canigiani Milira Eugenia örgrófnőt tékozlás miatt gondnokság alá helyezte. A bíróság a grófnő saját kérésére rendelte el a gondnokságot.

— **A reformátusok bazárja.** A november 6-án rendezendő bazár az előjelek után itélve valóban nagy arányú lesz. A hölgybizottság minden egyes tagja lázas tevékenységet fejt ki. Így a két közreműködő művészre részére igazán remekművű himzések dolgoznak. A bazár számára folyton érkeznek a szebbnél-szebb ajándék tárgyak. Az adakozók névjegyzékét vasárnapi számunkban fogjuk közölni.

— **A községi jegyzők felelőssége.** A közigazgatási bíróság nemrég érdekes határozatot hozott a községi jegyzőknek adóügyekben való felelősségéről. Az volt a kérdés, vajjon a községi jegyzők az adóvisszatérítéseknél általuk elkövetett tévedésekért anyagilag is felelősek-e. A temesvári pénzügyigazgatóság e kérdésben igennel döntött, de a közigazgatási bíróság, melyhez az ügyet fölbetették, a végzést megsemmisítette s kimondotta, hogy a jegyző az adóvisszatérítésnél való tévedésekért nem felelős, mert anyagi felelőssége csak a könyvek helyes vezetésére és nyilvántartására terjed ki.

— **Valamit a Temesparti munkálatokról.** Lapunk egyik barátjától és a Temesszabályozási munkálatok szorgalmas szemlélőjétől

vett hosszadalmas leírásából a következőkre hívjuk fel az illetékes körök figyelmét. Embertünk állítja, hogy a temesparti kövezések-nél oly kavicsanyagot (zuzott kő) használnak, melyet a mérnöki hivatal még annak idején mint nem megfelelő visszautasított, állítja továbbá, hogy a kavicsréteg nem az előirt 15 cm. vastagságban terítették szét, valamint, hogy a szétterített kavicsrétegnek egy harmada föld. — A munkálatok jóságát és tartosságát veszélyeztető ezen állítólagos rendellenességeket újból ajánljuk az illetékesek különös figyelmébe.

— **Nincsen többé — kurtavas.** Egyelőre nem a szegény jó bakagyerekeknek hirdetünk örömet, a csendőrök meg a zupások érdekében jött az örvendetes irás. A Rendeleti Közlöny legújabb száma közli a király parancsát, a melynek értelmében Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter a m. kir. csendőrségnél eltörölte az eddig szokásos büntetéseket: a kurtavasat és a szigorított fogságot. A legsúlyosabb fegyelmi vétségért ezután legfeljebb 30 napi kaszárnyaaristom dukál. A rendelet hatályát kiterjeszti a m. kir. honvédség és a közös hadsereg továbbszolgáló altisztjeire is.

— **Ajándék gyűjtemények.** Az alsóvárosi németanyelvű leányiskola szemléltetési anyaga igen érdekes és tanulságos gyűjteményekkel gazdagodott. Ugyanis Wittigschlager C. könyvkereskedő az iron és a czéltoll gyártás minden fázisát feltüntető gyűjteményeket adományozott. Az iskola igazgatója ez uton is köszönetét nyilvánítja. — Ezen kövételre méltó példa a gyárakkal összekötésben álló többi kereskedő cégeinknek különös figyelmébe ajánljuk. Ily módon nagyon könnyen és olcsón lehetne a városi iskolák tan-szergyűjteményeit gazdagítani.

— **Pör a magyar kormány ellen.** A „M. B.“ értesülése szerint a román Dunnagözhajózási társaság kártérítési pört szándékozik indítani, mert a vaskapu állítólagos hiányos szabályozása miatt, a hajóközlekedés akadályokba ütközik.

— **Egy püspök az örültekházában.** A „Pesti Hírlap“ írja: Ujvidéki levelezők távirata alapján a minap irtuk, hogy Opacsics Germán ujvidéki szerb püspök megőrült s egy budapesti szanatoriumba szállították. Most ujvidéki levelezők azt telegrafálják, hogy Opacsics nem örült meg, hanem a teljesen épelméjű püspököt ellenségei erőszakosan hurcoltatták egy bécsi elmegyógyintézetbe. Opacsics ugyanis — ujvidéki levelezők távirata szerint — már hosszabb ideje igen rossz viszonyban van Brankovics patriarkával, s ezt a viszonyt a magyarbarát Opacsics ellenségei arra használták föl, hogy öt tönkretegyék. Opacsics pár héttel ezelőtt valami gyomor-bajban megbetegedett; egyik régi ellensége, az ujvidéki szerb plébános, azonnal jelentést tett a patriarkának, hogy a püspök — idegbeteg. A patriarka utasítására aztán elhatározták, hogy Opacsicsot elmegyógyintézetbe szállítsák. Rábetszéltek, hogy menjen Bécsbe és ott gyógytassa a gyomrát. A püspök erre rá is állott s elindult Bécsbe. Útközben Szabadkán egy szerb orvos csatlakozott hozzá s azt ajánlotta, hogy mivel ő is Bécsbe utazik: majd kalauzolni fogja. A püspök gyanutlanul fogadta az orvos ajánlközását s Bécsbe érkezve, az orvos nem valamely belgyógyászati klinikára, hanem Krafft-Ebing tanár szanatoriumába vezette a püspököt, akinek sejtelmé se volt róla, hogy hová jutott. Opacsics ujvidéki barátai e dologról csak akkor értesültek, mikor a patriarka a püspökség javadalmainak kezelését ideiglenesen átvette. A szerencsétlen püspök sorsa természetesen óriási föltűnést keltett. A püspök barátai már telegrafáltak Wlassics miniszternek, a bécsi rendőrségnek és Krafft-Ebing tanárnak, hogy Opacsicsot a szanatoriumból kiszabadítsák.

— **Torontál vármegye állategészségügye.** A „Földmívelési Értesítő“ szerint a következő ragadós állati betegségi esetek fordultak elő szeptember hónapban: Lépfene: N.-Tószeg 1 udvar, Nagy-Margitta 3 udvar, Révaufalu 3 u., összesen 3 község 7 u.; veszettség: Horvát-Kécsa 1 udvar, Ivánda 1 u., Módos 2 udvar, Nagy-Margitta 1 u., Ozora 1 u., Szerb-Bóka 1 udv., összesen 6 község 6 udvar; ta-

konykór és bőrféreg: Aracs 4 udv., Botos 1 udvar, Jankahid 2 u., Keresztes 1 udvar, Kumán 4 u., Lajosfalva 2 u., Magyar-Szent-Márton 1 u., Mokrin 1 u., Nagy-Jécsa 3 u., N.-Torák 2 udvar. Ó-Béba 1 udv., Orlovát 3 udv., Oroszlámos 1 u., Román-Petre 3 u., Szerb-Elemér 5 u., Tóba 1 u., Tomasevác 1 u., Torontál-Erzsébetlak 4 udv., Török-Becse 4 udvar, összesen 19 község 44 udvar, tenyészbenaság és hólyagos kiütés: Almás 1 udvar, Cseryna 1 u., összesen 2 község 2 udvar; sertésvész: Csóka 1 udvar, Gyala 1 u., Gyér 1 udvar, Horváth-Csene 8 udvar, Jankahid 1 udvar, K.-Zombor N.-Cseryna 1 udv., N.-Csanád 1 udv., Öregfalu 1 udv., Perjámos 11 udv., Rudolfsznád 45 udv., Szaján 1 udvar, Szerb-Ittebe 11 udv., Szerb-Nagy-Szent-Miklós 2 u., Szerb-Szt.-Péter 3 udv., Szerb Párdány 5 u., Toba 1 udv., Tógyer 2 u., Torontál-Kübekháza 8 udv., Ujpécs 7 u., összesen 20 község. 111 udv.

C S A R N O K.

Őszi estély.

Írta: Szabolcska Mihály.

En édes Istenem
Csak azon kérlek:
Ilyen őszi este
Hadd haljak én meg;
Ilyen szép, szelid
Őszi alkonyatkor:
A nap felhőtlen
Szálljon le ép akkor,
A nagy pillanatkor.

Utolsó sugarát
Utólszor nézvé:
Példája maradjon
A szívem mélyén,
Azzal induljak
A nagy éjszakának;
Hogy minden éjre
Uj fényzőn árad,
Uj virradat támad.

S az őszi levelek
Lassu hullása
Ringasson egy végső,
Nagy látomásba,
Egy más tavaszról
Hol örökké élnek:
Hulló virágok
Kialuvó fények
Hervatag remények!

Szerkesztői üzenetek.

Figyelőnek Helyben. A Temesparti kövезéseket illetőleg beküldött cikkét legnagyobb sajnálatunkra nem közölhetjük — terjedelmessége miatt. Az abban felhozott „halatlan“ dolgokról különben röviden megemlékeztünk a mai számunkban azon meggyőződésben, hogy az illetékes hatóságok figyelmét nem fogja elkerülni. Különben utána fognak járni a dolognak és ha a város jogos érdekét veszélyeztetve látjuk minden esetre felszólalunk.

Névtelen adófizetőnek! Nem félünk ugyan, de azért névtelen közleményeket nem vehetünk figyelembe. Az adó előírására vonatkozó adatokat tessék rendelkezésünkre bocsájtani és aztán majd meglátjuk.

Kiadótulajdonos: Feymann Gyula.
Nyomatott Vig Simon gyorsajtóján.

Henneberg-selyem

csak akkor valódi, ha közvetlen gyáraimból rendelik

fekete, fehér és színes 45 kől 14 frt 65 krig méter renként — sima, csikos, kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín és árnyalathoz stb.)

Privát fogyasztóknak postabérmamentesen s házhoz szállítva. Mintáik postafordultával.

HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben.

(os. és kir. udvari szállító.)

Magyar levelezés. Svájcba levélbélyeg kétszeresen ragasztandó!